

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Készítő: ...
Felvevő: ...
Negyedóra: ...
Egy óra: ...
Egyes szám ára 4 kr

Felölös szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hét napig, két soron 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseket áru szavat. jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díj mia
den külön beutatasert 30 kr

A szilárd jellem.

Debreczen, okt. 20.

A szilárd férfi jellemeket nagyra-becsüljük. Hajdan tanították és szoktat-ták is erre az embereket már ifjkoruk-ban, s valóban magas tökélyt sikerült is elérniök a jellemfejtesben.

A spártai és a római kor, sőt a keresztény ős- és a reformáció ideje-beli újabb kor is bámulatos példáit mu-talja fel a szilárd jellemnek, amikor esz-mékért, ábrándokért, vagy már létezőnek védelméért, fenntartásáért szenvedni és meghalni is tudtak korszakok nélkül ezeken és ezeken.

A világ és egyháztörténelem lap-jaira felvéve bámuló tisztelettel adózik nekik s lelkesítő példányokként sorolja fel neveiket — a világ.

Mi sem tagadhatjuk meg tőlük tisz-teletünket, mert az emberiséget képző, nemesítő és fenntartó erőnek tartjuk a szilárd jellemet.

Görögország ilyenek nélkül nem szerezte volna meg maga iránt az utó-kor bámulatteljes tiszteletét. Róma vi-lágbíró hatalmára nem jutott volna el. A keresztény vallás, eszméiért önfelál-dozó vértanuk nélkül, nem lehetett volna világ-vallássá, az emberiség nemesülésé-nek és műveltségének alapvető intézmé-nyévé; s a protestantizmus ha fel nem eleveníti újra és meg nem védi amaz eszméket fenkölt, szilárd jellemek bá-mulatos szívósságával: Európa nem lenne ma a műveltség zászlóvivője, ha-nem a fanatizmus tartalom nélküli sötét-ségében, rabszolgaságában vergődnek.

Nemzetünk talán az emberiség tör-ténelmének lapjaira legszámosabb és leg-tiszteletreméltóbb képeit írta fel, a szil-árd nagy jellemeknek. Fájdalom — ugyilátszik — hogy azok a képek elmo-sódtak legalább hazánk ujjászületésének idejében, amikor csak nem régen is még szilárd jellemek lehetővé tették függet-lenségének kiépítését: «csak névben élnek már s nincsenek jelen.»

Ah dehogyan... Itt van B á n f f y b á r ó Magyarország miniszterelnöke... Kell-e vagy volt-e e gondviselés-szerű férfianál határozottabb jellem, aki ren-díthetetlen szilárdsággal tudná megbizo-nyítani mi a férfi és kormányelnöki karakter s volt-e valaha szilárdabb ra-gaszkodás egy nemzeti vezérférfihoz, mint a milyen az ő pártjái, amelyet még úgy is neveznek, hogy — szabadelvű párt?

Ime csak a tegnapi esti képviselő-házi gyűlésen minő tiszteletreméltó ki-

fejezését adta Bánffy br. és pártja a szilárd jellemnek!...

Az ellenzék nevében Polónyi fel-sorolja bűneit, amiket Magyarország ér-deke ellen elkövetett; szemére hányja az ország színe előtt következetlen tet-teit, amelyekkel meghazudtolja önma-gát, kijátszsa a szentesített törvényeket s Magyarország valódi függetlenségének követelményeit... hallja, hogy az Or-szág, a Nemzet világosságot kíván a kiegyezés sötétségében, látja hogy a bi-zonytalanság, a mely a titkolódzás által még kétségbeesőbb: gyűlöletes s ebből folyólag nemzetéért vele egy végletekre is elszánt ellenzék áll szemben stb. s ő szilárd (?) jelleméhez hiven folytatja titkolódzását, felhordott, megczáfolatlan bizonyítékok ellenében... tagad, nem indokol, elveti gögös kicsinyléssel a bi-zonyítást... ő n e m ü l f e l a b e u g r a t á s i c z é l z a t o k - n a k , h a n e m a z t b e s z é l i é s a k k o r , a m i k o r n e k i s a m i t e t s z i k ; m e r t ő a h a z a é r d e - k é t t a r t j a s z e m e l ő t t é s n e m t ö r ö d i k a z e l l e n z é k t á m a - d á s á v a l . » És pártja magas érdeme feletti bámulatóban tapsolva helyesel.

Hát volt e ehaz a tagadás és ti-tokzatosságban hasonló szilárd jellem? Bizonyára ha ő modern Lucifer akar lenni: el kell ismerni, hogy e névre rászolgált s pártjára támaszkodva kiér-demelte azt.

De hat modern politikában utazó nagy A s m o d i !... minek, kinek a bizományosa Ön... A Nemzet csak arra való volna, hogy vakon vezesse, vagy orránál fogva hurczolja miként pártját, e mindent helyeslő rossz an-gyalokat, akik a hatalom husos faze-kain osztozva, jónak találják e sötét helyzetet és siketnek Önnel együtt a vi-lágosságot követelő Nemzet követeléseirányában?

Na... na... a sok megárt! Amit Magyarország kormányelnöke meg-bizonyít, azt már úgy nevezik; makacs-ság s nem tiszteletre, hanem büntetésre méltó.

Ez a Nemzet nem akar titokzatos politika, — hanem tiszta, világos, jogos érdekei törvényes módja szerint megvé-delmeztetni, kormányoztatni és boldogít-atni. Ez nem egyéni, hanem m a g y a r n e m z e t i s z i l á r d j e l l e m , a m e l y á t é r z e t t e r é g e n é s á t é r z i m a i s é s a t k e l l é r e z n i e m i a d e n i d ő b e n , h o g y n e m a N e m z e t v a n a k o r m á - n y é r t , h a n e m a k o r m á n y v a n a N e m z e t é r t . É s k i j á t s z a s a m i a t t v a l ó m é l t ó h a r a g j á b a n e l s e p r i é s p o k o l r a

taszítja azt és azokat — a s átánt és rossz angyalait, — akik méltatlanná teszik magokat arra, hogy egy becsü-letben élői és fejlődni akaró Nemzet élén álljanak... amidőn azt nem a jó kormány feladata szerint a Nemzet aka-ratával egyezőleg igazgatják és vezetik az észszerű és törvény által jogosított életképes fejlődés útján, hanem vakon, járómba vonszolják.

A szilárd jellem, magasztos köte-lességnek magasztos és nyílt szolgálatával érdemli meg a tiszteletet, nem pedig a titokzatosság aknamunkájával, amely az egyéni és párthatalmi önzést tüzi ki czélul.

— a — r.

A képviselőház ülése.

Debreczen, okt. 19.

A tegnapi ülés a benne elmondott beszé-dek tartalmánál és hevénél fogva méltó volt a legközelebbi előzőkhöz.

De Bánffy br. min. elnök is folytatta nembánomságát a szónokokkal szemben, mert kedélyesen diskurálgatott kedvenceivel, amiért meg is kapta a guynévet az ellenzék részé-ről. A pénzügyminiszter meg éppen ben sem volt a teremben, amidőn pedig Szina y Gyula nagy sikerrel megromolta a p. b. miniszter tartalmatlan érveit, (beszédét lásd egészben mai lapszámunkban lejjebb).

Utána Kossuth F. szólt. Beszéde higgadt, de annál gazdagabb volt érvekben s az indemnity bizalmi voltát fejtegetve, a nemzet-jogok legfontosabbikának az adómegajánlást tartja.

A gépezetet nem megakasztani, hanem azt akarjuk, hogy mas gépész álljon mellé.

Nagyon sikerült beszédének az a része is, ahol a pénzügyminiszter letagadásával szemben bebizonyította, hogy a magyar kor-mány obligót vallalt a kvóta felemelésére nézve. A pénzügyminiszter, ugymond, kevésbe volt óvatos, mint a miniszterelnök, mert kiej-tette a sajtót!

Kossuth után Holló Lajost szólította föl a jegyző szólasra. Most aztan Bánffy is a fenyegető tüzzapor ellen a folyosóra me-nekült.

És az is volt Holló Lajos beszéde, való-ságos tüzzapor. Ötgyedórás beszédében fel-ölelte a vitás kérdés egész anyagát és minden ponton az igazság erejével és tüzével verte tönkre azt a nemzetietlen álláspontot, amit a kormány és pártja elfoglaltak. Heve a szó szoros értelmében magával ragadta az ellen-zéket is, amely minden pártkülönbség és ar-nyalat nélkül lelkesen tapsolta és eljenzte erőtelj duzzadó kijelentéseit.

Azzal kezdte, hogy az egész vitát kifor-gatják a maga valójából azzal, hogy letagad-ják a nyilvánvaló tényeket. A mit az osztrak kormány a kiegyezési kérdésbe beallított, az nem óhajtas, nem követelés, hanem föltétel. Ezzel szemben tudni kell a kormány állá-s-pontját, mert ez nem Bánffynak m a g á n - ü g y e , h a n e m a z o r s z á g ü g y e . Á l l a m l é r f i u - h o z m e t t o e l j a r a s c s a k e z l e h e t : v a g y k ö s s e a k o r m á n y e l n ö k á l l a s á t é s t á r e z á j á t a h h o z , h o g y a k v ó t á t f e l n e m e m e l i , — v a g y a h h o z ,

(ez is nyílt és férfias eljárás volna), hogy felemeli.

A miniszterelnök bátorsága nem a hazafiak, hanem a politikai kalandorok bátorsága!

Még hatá-osabb volt, a mikor a miniszter urakra ráolvasta előbbeni nyilatkozataikat. A miniszterelnöknek azzal a vakmerő állítással szemben, hogy az 1898. I. t.-cz. immár végre van hajtván, felolvasta a törvényjavaslat indoklását, amely imperative, kizár minden további provizóriumot. 1898. december 31-én tul. Lukács Lászlónak a „kelepczésre” vonatkozó szavai ellenében pedig idézte magának Lukács Lászlónak 1896. évi februárban mondott beszédét, a hol világosan kijelentette, hogy ha az egyezés nem sikerül, a kormány rá lép az önálló vámtérület rendszerére és addig is megtesz minden előkészületet annak megvalósítására, mert e nélkül a magyar kormány szavainak súlya nem lehet.

Frappáns volt az a párhuzam, amit a pár évtizedes osztrák alkotmányosság és a mi ezer éves alkotmányosságunk közt vont; és az a maró guny amellyel szolt azokról az eszközökről, a melyekkel nálunk a közvéleményt bolondítják: hogyha a vámszövetség nem jön létre, ekkor a monarchia súlypontja átköltözik Ausztriába. Milyen szerencsétlenség is ér akkor bennünket, ha a hadsereg nem lesz többé magyar, hanem osztrák, a diplomácia, a külügyek vezetése átköltözik Bécsbe? O nem, nem ez lesz a legnagyobb szerencsétlenség, hanem hogy önök nem ülnek többé a helyeiken!

Elárasztják az országot — folytatta — röpiratokkal a miket egy k i s g a z d a e (?) irt és milliónyi példányban terjeszt. Mint ha volna pénze hozzá a kigazdának — jegyezte meg Bartha Miklós.

Ezeket a röpiratokat a közigazgatási hatóságok osztogatják. És itt azután szemelvényeket olvasott fel ebből a jeles röpiratból Holló, (amelyet már «Debreczen»-ben is ismerettünk jobban mondva felismerttünk), melyben a «kigazda» elmondja, hogy minden üdvösségük attól függ, hogy megkötik-e a vámszövetséget Ausztriával, mert e nélkül azt sem tudják mit termeljenek?

Hirdetik azután beszélt tovább Holló, hogy az egyetlen piacza nyereségünknek egyedül Ausztria, holott a statisztika bizonyítja, hogy ezeknek mintegy 40—50 %-át vámtérheles mellett a vámkülföldön kell értékesíteniük és értékesíteniük is.

Igy akarják elhitetni, folytatja Holló, hogy terményeink árat Ausztria piacza szabja meg holott azok a világgazdaságtól és attól a támogatástól függenek, a mit a kormány a természetesnek nyújt.

Rámutatott végül arra a komédiára, a mit a kormány a vámanakkal üzött hazaküldvén az anket tagjait ü d ü l n i.

Az ilyen kormány iránt, a melynek eredete fennállása erőszakon alapul és a melyik kötelességeit ekkent teljesíti bizalommal nem lehet.

Persze, hogy hatalmas éljenzés és taps hangzott végig a baloldalon, mikor Holló befejezte beszédét.

— Öt perc! Öt perc szünetet kérünk! kiáltottak.

Láng Lajos meg is adta az öt perc szünetet.

Szünet után a nemzeti part részéről Blaskovics Ferenc szólalt fel. Úgyesen csoportosított érvekkel bizonyította be, miként honosítja meg a Bánffy-kabinet az egész vonalon az erőszakoskodást, üldözést és törvénytípust. A temperamentumos beszédét az egész ellenek figyelemmel halgatta és zajosan megéljenzte.

Blaskovics beszéde után az elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

Endrey Gyula azonban megintertel-tel a kormányt, hogy miért nem hajtván végre a helyesnévekről szóló törvényt. Ugy lát-szik, ezzel a passzivitással meg akarja nyerni a szász képviselők szavazatait.

Perczel Dezső rögtön felelt. Azt magya-

rázgatta, hogy bizonyos alakosságokat meg kellett tartani, szabályzati ügyrendet kellett megállapítani, de ez most már mind meg van és így a törvény végre van hajtván. — (Persze mert a szász képviselők nem mind állnak kormány-kötélnek.)

Endrey viszonválaszában ostromozza azt a lanyhaságot, melyet a fontos törvény életbeléptetése körül tanusit a kormány. és azt annak tulajdonítja, hogy felsőbb helyen nem akarják annoak végrehajtását.

— A törvény szentesítve van — felel vissza Perczel.

— Hajtsák is végre! — szolt közbe Bartha Miklós. A külön vámtérület is benne van a törvényterában, mégsem hajtván végre!

A Ház többsége — szokás szerint — tudomásul vette a miniszter válaszáat.

Ülés vége háromnegyed kétóra után.

Szinai Gyula beszéde.

T. ház; Azt kerdezném a t; pénzügy-miniszter urtól, ha ugyan jelen volna (Felkiáltások jobb felől: Itt van!) ha tehát jelen van, azt kerdezném tőle, hogy vajjon nem tartja e pusztá időfecsérlésnek, erőpazarlásnak és üres játéknak javaslatokkal járulni a ház elé, hogy törvény alkottassék ezen kormány számára. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hat van-e ebben az országban ezelőtt a kormány előtt a törvény megbecsülése? Hát nem azt látjuk-e, hogy valahányszor a törvény, utjában áll a kormány jól rejtgetett törekvéseinek: a törvényt egyszerűen félreugyja utjából? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A törvények erkölcsi becsé t. ház abban a tiszteletben, abban a feltételben és megalkuvást nem ismerő tiszteletben áll, a melylyel az iránt viseltetik mindenki, a kinek számára a törvény hozatott. Nekünk t. ház van 1867-ből egy törvényünk, melyet a néhai való jó Csanády bátyánk atkos jeizóvel spekelt meg.

Polczner Jenő: Ezt Tisza Kálmán is modta!

Szinai Gyula: és a melynek hatályon kívül való helyezéseért mi ezen a parton ugy ide benn, mint künn minden törvényes eszközzel küzdöttünk mindig s küzdeni fogunk ezután is; (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) de a mely törvénynek vannak bizonyos u. n. garantális intézkedései is, amelyek biztosítanak e nemzetnek ideiglenesen elalkudott jogainak ipso facto életbelépesét azon-nal, a mint a törvényben előirt feltételek be-következnek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ime t. ház, ezek a feltételek beállottak. Azonban a törvénynek ezen rendelkezéseit kerdelem, vajjon megtartotta, respektálta végrehajtotta-e, vajjon életbelépti engedte-e a kormány? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ha nem engedte életbeléptetni az 1867, törvénynek ezen rendelkezéseit, talán azt mondhatnánk, hogy a mai idők korszakos férfiai talán nem tartják respektálandóknak ezeket a törvényeket, hiszen azokat csak Deák Ferencz alkotta és az azokban a nemzet jogai megvédésére lefektetett feltételek csak a Deák Ferencz szük látkörére vezethetők vissza. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Van azonban egy másik törvényünk is, az 1898. I. t.-cz. Ezt a törvényt már önök alkották. Ebben a törvényben 1898 évi május hóra szóló obligo foglalítatik. Ezt az obligót önök irták alá, önök bocsátották ki. Hát meg a saját obligójukat sem becsülik meg? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És ha önök maguk nem becsülik meg a saját obligójukat, ugyan kitől követelnek önök arra névbebecsülést? (Derültég. Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Jó lesz, t. képviselőház, ha a kormány nagyon óvatosan jár el a törvénytársaknak terén, mert «a capite foetet piscis.» Irtoztató példát statuálnak önök, midőn a törvényeket csak olyan könnyedén mellőzik, mert aztán

milyen lelkiismerettel kívánják, követelhetik önök, akik a törvény végrehajtására vannak hivatva és kötelezve, hogy más, aki a törvénynek szászozta, ezerszerte kisebb jelentőségű rendelkezését sértette meg, hogy ezért a törvénytársak feleletre vonassék, a mikor önök büntetlenül gázolnak a leglényegesebb törvényeken keresztül. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. pénzügyminiszter ur! Az a törekvés, hogy annak a kormánynak a számára, mely a törvényeket csak annyira respektálja, törvényt alkossunk, nem más, mint — hogy a Gajári képviselő ur megrepetálással súlyosított terminológiájával eljek: komédia (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Önök törvénytársunk corpusán tojástánczot járnak, keveset törődve azzal, hogy nem a legértékesebb törvényalkotásokat tapossák-e e közben össze. Annak az országnak, annak a társadalmi körnek, annak a testületnek, mely a maga törvényeit, szabályait nem becsüli meg, nem respektálja, szászor jobb, ha nem hoz törvényt, nem hoz szabályt, minthogy azon keresztül gázoljon. Én nem hiszem, t. képviselőház — legalább az ország történetében nem tudok rá példát, hogy lett volna időszak Magyarországon, a mikor a magyar alkotmányos törvényeket, magukat alkotmányosoknak valló testületek és egyének ilyen könnyű szerrel, ilyen végtelenségig menőleg, mondhatnám ilyen corruptív módon gázolták volna le (Ugy van! a szélsőbaloldalon), pedig nagyon üdvös dolog lenne meggondolni, hogy a mi alkotmányunk, a mi alkotmányos szabadságunk hosszu és véres küzdelmek árán szerzetett meg s jó lenne meggondolni, hogy az alkotmányt, a mely a szabadságban született, a corruptió ölteti meg. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Volt idő sokszor, elégszer, de hogy messze vissza ne menjünk, (főkiáltások a szélsőbaloldalon Csendet kérünk!)

Endrey Gyula Menjenek a lipótvárosi kaszinóba!

Polónyi Géza Sajt kereskedésbe!

Elnök (csenget) Csendet kérek minden oldalon!

Szinai Gyula: Volt idő 1848—49 után is a mikor alkotmányunk törvényeink nem voltak életben, de az az önkényuralom a mi törvényeink helyébe az ő törvényeit ültete oda, s legalább a maga törvényét respektálta megbeesülte. A legutolsó Bach — huszár és Semmerling — lovag atallotta volna a saját törvényeit így lábbal taposni.

Avagy t. képviselőház, nem törvényes kötelessége-e az is a kormánynak, hogy az országot rendes költségvetéssel kormányozza, nem kötelessége-e gondoskodni arról, hogy a rendes költségvetés az előző év letelte napjáig elkészüljön. Amde mit kell latnunk az alatt a harmincz év alatt, a mióta ugnevezett alkotmányos életet élünk? Látjuk ezt, hogy talán egyszer, talán kétszer megzületett a költségvetési törvény a maga rendes időjében egyébkor mindig indemnitly következett indemnitly után. Szóval mint minden minálunk, ugy ez a dolog is a feje tetejére van állítva. Önök a szabályból kivételt, a kivételből csinálnak szabályt! (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Pedig t. képviselőház, nagy különbség van abban: indemnitlyvel vagy rendes költségvetéssel kezdeni meg az év kormányzatát.

Hiszzen a rendes költségvetésben lefektetett intézkedésekhez nagy érdeke fűződik gyakran az országnak, egyes köröknek, városoknak, községeknek.

Hogy csak a jelen költségvetésről szójak, melyet ez évi szeptember 9-ik napján terjesztett elő a pénzügyminiszter ur, abban — egyebek közt — a községeknek egy igen nagy érdekéről emlekezett meg, azt mondván:

«És bevezetes a t. képviselőház előtt, hogy az utóbbi időben megalkott, és a szeszforgalmi adóról, továbbá a czukor és sörfogyasztási adóról szóló törvényjavaslatok, melyek 1899. január 1-én fognak életbe lépni, ugy intézkednek, hogy ezen törvények következtében a szeszitalmérési, a czukorfogyasztási és söritalmérési adóknak eddigi, községenkinti beszedési módja megszűnik.»

„Azonban t. ház, ez a változás a beszedési módban igen mélyen belevág a községek és városok háztartási viszonyaiba, a mennyiben azokat igen jelentékeny jövedelmi forrásoktól és jövedelmektől fosztja meg.“

„Azért gondoskodni kell arról, hogy a városoknak és községeknek ezen első jövedelmi pótoltságának, annál is inkább, mert semmi éle indok nem forog fenn arra nézve, hogy a városokat elzárják a fogyasztási adó — természetü bevételétől, mikor köztudomású dolog, hogy az egyenes adókra vetett közsegi pótlékok ugy is nagyon terhesek, igen jelentékenyek és midőn köztudomású az is, hogy a városok évről-évre mind nagyobb és nagyobb áldozatokat kénytelenek hozni, épen a legkevésbé vagyonos néposztályok érdekében.“

Kérdem tehát, micsoda indok forog fenn arra nézve, hogy mikor ime csak ezen egy kiszakított példában ekkora érdek fűződik ahhoz, hogy a rendes időben a rendes költségvetés életbe lépjen, mikor a községeknek és városoknak egy ilyen nagy károsítástól való megóvása forog szóban, a kormány mégis azzal áll elő négy hónappal az év vége előtt, szeptember 9-ikén, hogy ezt a költségvetést pedig ez évben nem fogjuk tárgyalni, hanem indemnitást fog a kormány kérni, a melyet szerint hát a kormány nem most októberben, hanem tenyleg már szeptember 9-ikén bejelentett.

Regebben ha arról volt szó, hogy nem rendes dolog az indemnitással való kormányzás, rendese azzal az ellenvetéssel találkozunk, hogy az ellenzék miatt nem lehet a költségvetést rendes időben tárgyalni, mert az ellenzék kibeszéli az időt tulságos részletességel foglalkozik a költségvetés egyes tételeivel. Ez a vád nem volt igaz a múltban, nem igaz most és nem lesz igaz a jövőben sem.

Először azért, mert be kell ismerni, hogy minden alkotmányos országban a költségvetés tárgyalása az egyedüli alkalom, amidőn az országnak minden valódi, vagy vélt sérelmét meg kell beszélni. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) És aki azt mondja, hogy a költségvetés tárgyalása körüli ezen felszólalások meddő beszédek, annak nincs igaza, mert ha megnezzük a mi törvénykönyvünket, megkeressük abban a legbecesebb alkotásokat s azután visszamenőleg megtekintjük a költségvetési vitákat, azt fogjuk látni, hogy azoknak eszméi a költségvetési előzetes vitákban merültek fel. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) És ha ezen, leginkább ezen padokról fölmerült eszmék akkor, amikor azokkal előhozakodtunk, nem fogadtattak is el, mégis mikor az eszmét egy kicsit pihenni hagyjuk, látjuk, hogy szép csendesén kiszajtozták azokat a kormány és törvénykönyvben helyet foglalnak. De ettől eltekintve sem igaz az ellenzék ellen emelt azon vád és pedig azért nem, mert hogy a múltban nekünk költségvetésünk nem volt, annak egyenesen a kormány volt az oka, amely helyes napirendet adni sohasem tudott. Hiszen mit látunk, különösen mióta a Bánffy kormány ül az ország nyakán? (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Látjuk azt, hogy az ülésszak szünet után szünetből áll. Másutt a szüneteket töltik ki valami kedvs dologgal, itt a munkaidőt töltik ki szünetekkel.

Ujabbban t. ház, már nem ezzel az ellenvetéssel találkozunk, hanem azzal, hogy — mint a pénzügyminiszter ur mondta — a költségvetésnél fontosabb feladatokat kell megoldani a januárig hátralevő időben. T. pénzügyminiszter ur, én elhiszek mindent, kit igaznak, kit nem igaznak. De abban az állításban mégsem értem a logikát, hogy azért ne tárgyaljuk a költségvetést, mert tárgyalhatnánk mást, amit azonban szintén nem méltóztatunk tárgyalgatni! (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Hisz mi éppen azt sürgetjük, hozzák elének, tüzesek tárgyalása valahára azokat a kiegyezési javaslatokat, a kvótára való megállapodásokat. De önök következesen megtagadják ennek a napirendre tüzését. — Valósággal bujkálnak vele.

T. ház! Szokatlan jelenség, hogy már 4 hóval az év lejárata előtt — mert hisz' az expozé szept. 9 re hangzott el — bejelentette

az indemnitást. Szokatlan az is, bar ugy lát-szik, kezdünk mar hozzászokni, hogy egy-nesen egy harmad évre kéri azt. Hat nem a Ház budget-jogának kijátszása ez? Hát miért nem kéri mindjárt az egész évre? Kényelmesebb volna s ugyanannyi erővel meg is lehetne csinálni s a budgetjogon nem esnek több sérelem. Hiszen a jogsérelem nem olyan mint az egyéni sérelem, ahol nem mindegy, ha valakin kisebbet vagy nagyobbat ütnek. A jogsérelem egyforma, ha kisebb, ha nagyobb. (Helyeslés a szélső baloldalon.) A jog, bár kis sérelem ejtessen rajta, elvéri sérelemében.

Azt is mondta tegnap a miniszter ur, tegyük tul magunkat azon a felfogáson, mint-ha az indemnitás bizalmi kérdés volna, hanem nézzük azt tisztán pénzügyi szempontból, másutt is így fogják fel. Appropriációnal van annak helye. Csakhogy más alkotmányos államokban nem kérnek am négy hónapos indemnitást.

Francziaországban például utóbbi időben 20 napot engednek meg, De ettől eltekintve ha bizalmi kérdés az appropriáció, hogy t. i. a kormányt felhatalmazzuk-e a rendes költségvetéssel való élesre, még inkább bizalmi kérdés az, hogy megadjuk-e azt a jogot, hogy a kormány költségvetés nélkül kormányozzon 4 hónapig. (Ugy van, a szélső baloldalon.) Egyébként érdekes, hogy a pénzügyi bizottság elnöke, mikor kérdőre vonták, miért vet-ték elő az indemnitást annyira en carriere azzal mentegetődzött, hogy a bizottságban és a körben az indemnitást sohasem pénzügyi, hanem mindig bizalmi szempontból szokták tárgyalni. A pénzügyminiszter tehát pénzügyi a pénzügyi bizottság elnöke pedig bizalmi kérdésnek j lenti ki az indemnitást.

Hogy fér össze ez a két különböző felfogás? Az én felfogásom szerint igem a bizalom kérdése az, melyet első sorban tárgyal-nunk kell az indemnitás javaslatnál. Ha visz-sza emlékezünk arra, mikor Wekerle a miniszterelnöki széklet elfoglalta, s azt a kijelentést tette, hogy a 67-es közjogi alap olyan, melyet sem tagítani, sem szükíteni nem lehet, ez a kijelentés, hogy tagítani nem lehet, mekkora felzudulást keltett. Azt mondták, hogy ez a kijelentés egyenes negatiója az ország önállóságra való törekvés jogának, egyenes negatiója a nemzet legkevésbé aspirációja megvalósításának. Bezzeg nem ilyen kijelentésekkel állunk most szemben, hanem tényekkel, melyek ezt a különben szerencset-leöl megakotott kiegyezési alapot a lehető legszűkebre akarja összeszorítani a minek fejében ez a négy hónapra szóló indemnitá-lyvel kívánják a nemzetől és kívánják töl-lünk a bizalm t.

Tegnap a pénzügyminiszter ur felszólá-lásában arra tanított ki minket, hogy a kvóta emelése vagy nem emelése nem a mi dolgunk, hanem a többség dolga. Hiszen ha igazi al-kotmányos alapon mozgó kormány férfakkal es hátuk megett ülő többséggel állnánk szem-ben azt mondanánk: ebben igaza van. Így azonban gondolja meg a t. pénzügyminiszter ur, vajjon igaz lesz-e ezen kijelentése s vaj-jon nem az fog-e bekövetkezni, hogy majd nem itt alapítsák meg azt a kvótát, hanem Bécsben (Igen! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Apponyi Albert képviselő ur tegnap fel-panaszolta, hogy a kormány bizalmat ker töl-lünk anélkül, hogy az öntentióról és cél-jairól tájékoztatna bennünket azokban a kérdésekben, melyek a kiegyezésre és a kvótára vonatkoznak, hozzátette, hogy ezt a kérdést oly sürü homály fedí, hogy a világos-ságnak minél több sugara esik rája, annál sötétebb.

Erre aztán a t. pénzügyminiszter ur azt felelte: »Hol semmi nincsen oda hiába esik akár milyen világos sugár, mert oda nem fog varázsolni semmit.« Nagyon köszönöm, hogy ezzel mi mellettünk támaszkodik a t. pénzügyminiszter ur, kik folyton azt állítottuk, hogy ezen kiegyezési kérdésekben ennek a kormánynak semmifele önelhatározása, önter-ve nincs, hanem várja a perancsot feketésarga pecsét alatt Bécsből! (Igaz! Ugy van a szélső baloldalon.) Ime nincs ott semmi, hiába világít-

ja meg azt akármilyen világ ott nem talál semmit. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nagy fontosságot helyezett Apponyi tég-napi felszólalásában az ugynevezett módosítási kérdésekre. A t. pénzügyminiszter ur azt felel-te, hogy meritalis módosítási szándék az osztrákoknál nincs. Én ezt is elhiszem, csak nem tudom megérteni, hogy ha az osztrákok-nak módosítási szándékuk nincs, hogy lehet a miniszteri székbe az a Dipauli, ki előzőleg a házban kijelentette, hogy neki ezen javaslatokon lényeges módosítani valói vannak. Mert hiszen az ember azt hinne mégis, hogy a kormányba olyan férfiak szoktak elhivatni — ámbár a gyakorlat nem ad mindig a teoriá-n-k igazat, — a kiknek a kijelentései, kor-mányra jutás előtt tett kijelentései is bizonyos súlylyal bírnak, bizonyos államférfui kijelenté-seknek veendőek, akikről tehát nem lehet fel-tételezni, hogy ilyen nagyfontosságú törvény-javaslatot pusztán kicsinyes formai okokból kifogásoljanak, hogy kifogásaik nem merito-riálisok.

A pénzügyminiszter a tegnapi felszólá-tásában megkoczkasztotta azt az állítást, hogy az 1898: I. t.-cz-ben, a melynek mi a végre-hajtását sürgetjük, a külön vámterület, az önálló magyar bank, nem foglaltatik benne, hogy azt beleérteni nem is lehet. Ezt megint nem bírom megérteni. Abban a törvényben az van, hogy bizonyos feltétel bekövetkeztével allandó, önálló rendelkezés következik be. — Hát a mikor egy Ausztriával való vám- és kereskedelmi szerződésről, ennek a megköté-séről, vagy meg nem kötéséről van szó, az alatt, hogy »Állandó rendelkezés«, lehet e akármilyen elfogadható logikával mást érteni, mint a külön vámterület felállítását? (He-lyeslés a szélsőbaloldalon.) Hiszen állandó vám-szövetség teljesen elképzelhetetlen a másik fél hozzájárulása nélkül. Ez az abszurditas saperlativusa volna (Ugy van! a szélsőbal-oldalon.) De én nem tudom, hogy az ellenzék-nek mellettünk ülő viszonylata szintén abban a hitben adta szavazatát ehhez a törvényhez hogy abban a különálló vámterület contem-pláltatik a felvétel bekövetkezése esetére.

Ha pedig ez nem így van, ha az a tör-vény, csakugyan nem így volt ertve már a megszerkesztesekor: eng delmet kérek akkor azt kel mondanom, hogy olyan szándékos, félrevezetési törekvéssel törvényt Magyaror-szágon még nem alkottak mint ezt, mely tehát ugy volna megszerkesztve, hogy abból mást olvasson ki mindenki, mint a mit a kormány abba bele akart érteni. (Ugy van! balföld.) És én ilyen szándékos félrevezetési törekvést még erről a kormányról sem aka-rok feltételezni.

Endrey Gyula: Erről mindenki tehet! Szinay Pyula: Azt is mondtotta tegnap a pénzügyminiszter ur ismételtén, hogy a nagy többség, sőt egyik kifejezésében ugy mondta, hogy mindenki ellene van az önálló berendezkedés-nek.

Én nem tudom, honnan merítette ezt az állítást, hanem ha a nyáron tartott anketnek tárgyalásából merítette ezt, akkor azt hiszem, hogy ez érvelése nagyon kiveset ér.

Ugyan nezzük egy kissé szeme közé ennek az anketnek. A múlt évben a kormány partnak egyik e teren előkelő férfja, Enyedi Lukacs, határozati javaslatot nyújtott be a külön vámterület, az önálló bank kérdésében s javaslatával a kormány bokrából kiugrasz-totta a nyulat, a javaslatot elfogadta a többség is es határozat lett belőle. A házhatáro-zat végrehajtását a kereskedelmi miniszter ur kezébe tették, aki sokáig kerülgette a dolgot, végre azonban összehívott egy ankettet, az elébe terjesztett egy nagy munkálatot a mag-ger állam vámterifájáról az erre vonatkozó törvényről es indokolásáról. Csakhogy ennek a munkálatnak a sorsát rögtön meg is pecsételte, mert az ez alatt a jelige alatt látott napvilágot.

»Ki volt apám, nem tudhatom.« a szer-zőseget senki sem akarta érte elfogadni, sem a miniszter, sem a miniszterium, sem senki más.

Ennek a javaslatnak a tárgyalására összehívtak egy ankettet oly emberekből,

akiknek egy nagy része perhorreszkálta a külföldi vámterületeit; ha tehát ez az anket vagy annak többsége lepuszkaszt volna is a kormánybokrától kiugratott nyulat, s a külön álló vámterület tekintetében kételyeket fejezett volna is ki arra, mint többségre nyilatkozni senki jogosítva nincsen.

T. képviselőház! Minket az ilyenféle nagyhangú kijelentésekkel célunktól eltávolítani nem lehet (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) Bánffy Dezső miniszterelnök ur, — ki az ő céljait és törekvéseit elárulni nem akarja, nem beszél, nem nyitja ki a száját, nehogy azt a sajtót, a mit miniszteri barsónyszéknek neveznek, a szájából kiejtse. (Derűtlenség a baloldalon) s nehogy úgy elszólja magát, a mit később azután Bécsben szemben nem fog beváltani tegnapelőtti beszédében kijelentette, hogy a nemzet jogait meg fogja védeni mivelünk szemben. No hát ez ugyan könnyű feladat, mert a nemzet jogainak hüebb vedőire, mint mi vagyunk keresve se fog találni, de igenis meg fogjuk mi védeni a nemzet jogait szemben a kormány törekvéseivel (Helyeslés a szélsőbaloldalon) mi jogunk a nemzeti jogok védelmére kelnünk, ha a Bánffy Dezső féle rendszer a vis major a violentia Bánffyja megtizedeli is ezt a pártot mindaddig, a míg csak egy is közülünk helyet foglal ezeken a padokon mindaddig teljes lelkesedéssel ébren fogjuk tartani a nemzet önállóságának eszméjét. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy ez az eszme az igazság, a melyet még Bánffy Dezső bárónak sem fog sikerülni eltemetni. Nem járulok hozzá ahhoz, hogy az indemntya a napirendre kitetessék. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Nádudvari zendülés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen okt. 20.

Harmadik nap délután.

A bizonyító eljárást miután befejezték a tanukat eskette meg a törvényszék.

Az elnök ezután több iratot olvasott fel a vádlottak erkölcsi magaviseletére és vagyonosságára vonatkozólag, amelyből kitűnt, hogy a vádlottak nagyobb része büntetlen előéletű és vagyonatlan.

Délután fél 4 órakor kezdte meg dr. Galanffy János kir. alügyész mint a közvád képviselője, terjedelmes vád beszédjét. Vádbeszédében egyenként sorolja fel a vádlottak terhére vált cselekményeket és valamennyit részint hatóság elleni erőszak, részint lázítás büntetéseben kerülni büntetésre kimondani és rajuk szigorú büntetést ker. Öt vádlott ellen a vádat elejtette.

Osvarth Ferenc ügyvéd terjesztette elő ezután tartalmas vedobeszédjét, melyben rámutatott a nagyszámban fennforgó enyhítő körülményre. Hogy ilyen vezetéssel vált a gyűnekezes, a csendőrök okoztak, akik jogtalanul és okatlanul támadtak meg a népet. Ezt bizonyítja a szolgabíró is, aki midőn meglátta a nép megszarlását, jogi érteke felebredt és megparancsolta a csendőröknek, hogy hagyjanak fel a lövöldözéssel, mert nem szolgált arra ez a nép.

Igyekezett ezáltal a közvád által felhozott bizonyítékokat. A fenyegetést nem lehet büntetést felvenni. A követelést sem, mert mindenkinek joga van a magát nemcsak kéri, hanem követelni is.

Az engedelmesség helytelen volt a nép részéről, de az még nem büntetés — amint a kir. ügyész állítja. Ha el is akartak távozni, nem tudott a tömeg, mert sokan voltak és a kis ajtón nem tertek volna ki.

A szociálisták megjelenése még nem képez büntetést.

Kéri a védő a tiszteket, hogy a csendőrök vallomását ne vegyék latba az ítélet hozatalnál, mert ők vádlók, a kik ellen a nép állítólag erőszakot követett el és így ezeket a vallomásokat jogilag nem lehet figyelembe venni.

A nép, hogy követelte a napszám fel-emelést és az ez irányban terjesztett véleményét nem lehet büntetnek venni.

A nép, hogy nem oszlott el a szolgabíró felszólítására, annak oka az is volt, hogy nádudvari ősi szokás szerint ünnepnap lévén, a nép a publikációt kívánta hallani.

A kihirdetés után való ott maradás nem büntény, legfeljebb kihágás. Az egész ügyet mint kihágást kéri minősíteni.

A vádlottakra, ha már bűnösnek találja őket a tiszte, csak pénzbüntetést merjen.

Az ítélethirdetés.

Fél 12 órakor jelent meg Székely István elnök bírótársaival, hogy az ítélet kihirdesse.

A teremben az ítéletkihirdetésre nagy közönség gyűlt egybe.

A törvényszék Rác Lajost, Apagyi Lajost, D. Nagy Imrét, Soltész Lukácsot, Bari Mihályt, Molnár Lajost, Czibere Antalt, Kukli Sándort és Rác Józsefet a hatóság elleni erőszak büntetéseben; — továbbá Zs. Molnár Jánost, Zseni Gábort, Szilágyi Sándort és Gencsi Jánosné igazgatás vétségében és Ferencczik Antalt becsület sértés vétségében büntetésre ítélték.

Rác Ágost, Apagyi Lajost, D. Nagy Imrét 8—8 havi börtönre, 3—3 évi hivatalvesztésre. Soltész Lukácsot 1 évi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre, Baratty Mihályt, Molnár Lajost 10—10 havi börtönre, hatóság elleni erőszak vétsége miatt Czibere Antalt 3 havi, Kukli Sándort 4 havi fogságra, Rác Józsefet 6 havi börtönre; Zs. Molnár Jánost 1 havi államfogságra és 5 frt. pénzbüntetésre, Zsom Gábort 6 havi államfogságra és 10 frt. pénzbüntetésre, Szilágyi Sándort 6 havi államfogságra, továbbá Ferencczik Antalt 50 frt. pénzbüntetésre esetleg nem fizetés esetén 10 napi fogságra ítélték.

Táviratok.

Az osztrák kiegyezési bizottság ülése.

Bécs, okt. 20. Monger a cukor-bonifikációkat illető az eddigi termelési kulcs megtartása mellett szól és azután attér a közvetett adók, majd a junktim kérdésére. A magyaroknak a kvóta tetemes emelése reményében konzessziókat tettek; amde a magyarok nem akarják emelni a kvótát. A gazdasági képesség alapján a kvóta emelést kell megkövetelni. Amíg erre nézve előttünk nincs a megegyezés, addig nem szabad a kiegyezés felett véglegesén határozni. Ezután a valuta-kérdéssel foglalkozik, bírálata alá veszi az ötkoronások kibocsátását és Sclesinger fejtegetéseivel polemizál, kitagadja a bankstatum rendelkezéseit; fejtegeti a koro airtékről szóló törvény befolyását a magánvisszonyokra és egyebek közt aggályosnak tartja, hogy a miniszternek joga legyen, külföldi eszközök elfogadását eltiltani.

Erre az ülést két órára megszakították. Szünet után Menger folytatni fogja beszédét.

Roman Miron halála.

Nagy-Szeben, okt. 19. Roman Miron metropolita elhunyt alkalmából ő felsége kabinetirodájától Puscaru érseki helynökhöz a következő részvétlívrat érkezett:

Gödöllő, okt. 17.,
6 órakor.

Ö császári és apostoli királyi Felsége Roman Miron érsek metropolita ur ő nagyméltóságának elhunyt alkalmából legfelsőbb részvételt fejezi ki a főtiszteendő metropolita szent-zeknek. Legfelsőbb parancsra: Könyv. udv. tanácsos.

Brankovics szerb pátriárkától, Fehér Ipoly, panonhalmi főpattól és számos más előkelőségtől is érkeztek részvétlívratok. Az itteni előkelőségek és testületek valamennyien kifejezték a tegnapi és mai nap folyamán részvételt. A temetésre ide érkeztek: Metiann aradi püspök, Popea karánse-

besi püspök, Musta, Hamsea és Goldis püspöki helynökök, Mocsonyi Sándor s a metropolitának számos főpapja és papja. A holttestet ma délután 4 órakor teszik ravatalra a gör. kel. székesegyházban. A gyászistentisztelet holnap délelőtt 9 órakor kezdődik.

Megbüntetett tisztek.

Szent Pétervár okt. 19. A hivatalos lap közlése szerint az andisani zavargások miatt a fergánai tartomány volt katonai kormányzója, Povalov-Svejkovszki altabornagyot, továbbá Szaiczev ezredet, az osi kerület főnökét és mindazoknak a kerületeknek a főnökét, a melyeknek lakossága a katonai tábor megtámadásában részt vett, megrovásban részesítették.

Brjano ezredet és Koisevszki alezredet a margilani és andisani kerületek főnökeit, továbbá Jenikejev kapitányt az aszkai kerület elöljáróját elmozdították hivatalától. Végül elrendelték, hogy azokban a városokban, a melyeknek lakossága a zavargásokban részt vett az összes községi és falusi elöljárók elmozdítandók, a kiválóan érdemes férfiakat azonban kivétel tesznek.

Kis Imre nazarénust felmentették.

Nagyvárad, okt. 19. A nagyvárad kerületi sajtóbírósa előtt ma ismét esküdt-szei tárgyalás volt. Perjesy Mihály közvádlo osztály és hitfelekezetek ellen való izgatással vádolta Kis Imre sarkadi csizmadia és nazarénust, a ki az elve-szett kincsek megtagadása miatt a cizme rópiratban megtámadta a papságot, a hitfelekezeteket általában és az úri osztályt, azt állítva, hogy azok mindannyian hamis proféták. A rópiratot a nép között is terjesztette. A tárgyaláson maga védelmezte magát. Istentől inspiráltnak mondta magát és kérte a törvényszéket, hogy a papságot esküdtszék elé állítsák. Az esküdtszék 9 szóval 3 elleneben nem vétke-snek nyilvánította a vádlottat, mire a törvényszék fölmentő ítéletet hozott.

H I R E K.

* Időjárás. Az orsz. meteorológiai intézet jelentése okt. 19-en: Az idő fölötté enyhe és jobbare esős. Horvátországban és a tenger-melléken nagy csapadék volt. Zivatarok nagy számban fordultak elő az ország déli részén.

* A függetlenségi és 48-as párt ma délután 6 órakor értekezletet tartott az indemntya-javaslatra szemben elfoglalandó állás pont elhatározása ügyében. Az értekezleten azonban csak kevesen jelentek meg. A párt régi oszlopos tagjai közül sem Eötvös Karoly, sem Lomjathy Hela nem jelentek meg. Mind-össze tizenötön voltak, kiknek jelenlétében Kossuth Ferenc az értekezletet megnyitotta. Hogy csak ily kevesen vettek részt az értekezleten, az azon körülménynek tulajdonítandó, hogy a párt már egy korábbi értekezletén a kormány ellen való legvégsőig menő közdelmet határozta el. Ma is beható vita után a párt abban állapodott meg, hogy nemcsak az indemntya ellen, hanem mint már eddig is, annak napirendre tüzése ellen is erélyesen állást foglal.

* Hadkötelesek figyelmébe. A m. kir. honv. miniszter, az 1889. évi védtörvény 35. szakaszához képest, az 1899. évi újoncokra vonatkozó elömlőalkatok teljesítését oly czélból rendelte el: hogy azon esetre, ha az 1899. évi újoncok utalékok tetteles kiállítását a törvényhozás megszavazza, az allitas, az 1889. é. védtörvényben kijelölt és márcz. 1-től apr. végeig terjedő időszak folyamata alatt teljes és biztos adatok alapján s mind a magánfelek törvényes igényeinek kellő figyelemben tartásával, mind a hadseregére és a honvédségre nézve legkedvezőbb eredményeket fogana oszthatassék.

Ezen elömlőalkatok közé tartozik többek között:

A) Összeírása az 1876—77. években született ifjaknak, a kik az 1899. évi sorozással felhívott korosztályokat képezik.

B) A sorshuzas.

A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett és a védtörvény 31. §-a szerinti póttartalékba való besorozásból álló kedvezmény iránti folyamodványoknak a felek által, és pedig:

C) a családfenntartók, vagy azok gyámlására szánt rokonai;

D) az öröklött mezei gazdaságok birtokosai;

E) a papjelöltek és papnövédek;

F) a tanítók és tanítójelöltek által való előkészítése és benyújtása; — végre

G) a felhívott korosztályokba tartozó egyévi önkéntesek alkalmával hadképteleneknek ismét egyévi önkéntes jelöltek valamint az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére a védtörvény 25—29 §-ai szerint igénynyel bíró és azt a sorozás alkalmával érvényesíteni kívánó ifjak által az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének biztosítására illetőleg megadására vonatkozó kérvényeknek felszerelése és benyújtása.

*** Kedvezmény a jogász és tisztviselő kör tagjainak.** A jogász és tisztviselő kör felhívja tagjai figyelmét, hogy A l t e r Mór helybeli szen és tűzfia kereskedő az egylet tagjai részére kedvezményes árakban és havi részletfizetésre szállít szenet és tűzfia. Megrendelések a kör helyiségben eszközölhetők az-czera kitért íve.

*** A protestáns egyházkerületek egy-
ma-után gyűlése.** A bányai ág. ev. egyházkerület, mely Szilinszky M. töl-
ügyelő. A dunamelléki ev. ref. egy-
házkerület, amely Szilagyi Dezső főgond-
nok beiktatásával kezdte, — most folytatja
gyűléseit — Budapestben. A tiszántúli
ev. ref. egyházkerület azonban még csak jövő
ho 2-an fojza kezdeni őszi közgyűlését Deb-
reczenben.

*** Felhívás.** A városi tanács katonai és
illetőségi ügyosztálya felhívja mindazon deb-
reczeni és más községbeli illetőségű állítás
és népfőikelő kötelező ifjakat, kik az 1876.,
1877., 1878., 1879. és 1880. évben születtek,
hogy összeírásuk végett a katonai és illetőségi
ügyosztálynal (Magaria-palota II. em. 16.
ajtó) naponta 8—12 óráig, legkésőbb f. évi
nov. 30-ig annyival is inkább jelentkezzenek,
mert a ki ezen jelentkezést a nélküli,
h o g y — l o g y o z h e t l e n —
akadályok hátráltatták volna elmulasztja, ki-
agast követ el és 5 frrtől 100 frrt terjedhető
büntetéssel büntetetik.

*** Öngyilkos gazdász.** S z e n t p é t e r y
Jaos fiatal gazdász, ki a napokban
öngyilkossági kísérletet követ el, sebéből
felgyógyul. A golyó a tüdőjén hatolt keresztül
s nemesebb részeket nem érintett. Öt nap
mulva már el is hagyhatja a kórházat, ahol
nagy gonddal ápolják.

*** A kereskedő társulat gyűlése** Er-
zsébet királyné szobrára és a kereskedelmi
akadémián letesítendő Erzsébet királyné ösz-
töndj alapra njabban adakoztak: Aron Manó
és Tsa 10 koronát, Mayer Emil (kizárólag a
szoborra 10, Frater Cyula 6, Kernkoffer Jó-
zsef 5, Böhm Ferencz 4, Rénes Karoly, Mis-
kolczi Nandor, Tikos Istvan, Neubauer Sándor
Wilhelms E., Leonhard A., Bayer I., Ma-
urer F., Rigó Alfons 2—2 korona A társulat
gyűlése 1216 kdr.

*** A Vigszínház és a vidéki szinpadok**
A Vigszínház vezető emberei a közlebbi idő-
ben több elsőrangú vidéki társulat előadásait
meg fogják nezni abból a czélból, hogy eset-
leg egyes jelesebb szinpadri erőket szerződtes-
senek a Vigszínház számára.

*** Istóczy Győző dr.,** aki a korábbi
években Magyarországon az antisemitismus
zászlóját kitűzte és sok akaratával lobog-
tatta is — nagyon csendes emberré lett.
Nemcsak a zászlót tette le, amelyet uána
senki meg a Néppárt sem tud oly akaratával
vel hordozni, hanem fiának halála feletti
mely bánata annyira erőt vett rajta, hogy a
munkában sem tudva többé vigasztalást találni,
ügyvédi foglalkozását abbahagyta s a kamarai
tagok névsorából is töröltette magát.

x Mj kir. osztályorsjegyek. A ki
osztályorsjegyeket akar vásárolni, az fordul-

jon közvetlenül a Pesti Magyar Kereskedelmi
Bank váltóüzletéhez (Budapest, Dorottya-
utca 1.) Ez az intézet minden tekintetben
legnagyobb biztosságot nyújthat. Miután köz-
vetlenül a huzás előtt (1898. november 17-
ikén é 18-ikán) az említett pénzüzet rend-
szerint tul van terhelve megrendelésekkel, a
mennyiben a közönség nagy részé ezen elő-
kelő intézettől szerzi be sorsjegyeit, ajánlatos
lesz a sorsjegyeket nála már most megren-
delni, a mig a készlet el nem fogyik.

Színház.

Heti műsor:

Péntek: »Folt a mely tisztit« (B. bérlet.)
Szombat: »Hunyadi László« (C. bérlet.)
Vasárnap délután: »Madarász« (bérlet-
szünet.)

»A mozgófényképek« harmadik elő-
adása vonzott tegnap estere nagy közönséget a
színházba. A kacagató bohózat előadása
most is nagyon simán összevágólag ment s
folytonosan derült hangulatban tartotta a
tapra kész publicumot. Az egyes szereplők
az eddigiek voltak s most is jól rászolgáltak
az első előadások megérdemelt dicséretre.

A rendezést illetőleg annyi kifogásunk
van, hogy az az edényes szekrény és óra
sehogy sincs összhangzásban Kaporék szoba-
jának többi berendezési tárgyaival.

— a — a.

Idegessé leányokról.

Csillogó szemű és abrándos tekintetű
hölgyeim, tudják-e, hogy Hymen rózsafalancza-
nak összefűzésében nagyon sok esetben az
orvosoké a döntő szó? Önök mosolyogtak és
hivatkoznak a szerelem nagy Istenének sok-
kal régebbi jogára? Pedig mégis úgy van, a
mint mondom. A ridég valóság az, hogy Aes-
kulap, az orvosok hitregebbeli patrónusa
igen nagy konkurrencziát csinál a szegény
kis Ámorinak és sok esetben bitorolja az ő
szuverén jogát. Sőt mi több: az ő vétója na-
gyon megcsorbítja a szárnyas kis isten hatalmi
körét.

A lelkiismeretes háziorvos ugyanis nem-
csak addig kísér figyelemmel a leendő hátki-
rálynokot, meg azok atestek a különféle gyer-
mekbetegségeken, hanem azontul is, mikor
eljön az idő, hogy a szivecske megszólal. S a
ho a gondos szülők igazán szívükön viselik
gyermekük boldogságát, a házi orvos placetije
adja meg a szivbeli frigynek a végeges szen-
tesítést. Ahol magától nem teszi ezt a pápa-
szemes doktor baci, ott a szülők megsürgetik
az ő véleményét. Ugy bánjanak hát vele hől-
gyeim, mint kinek nagy szerepe van az önök
életében!

Ilyen alkalommal az orvos kérdéseknek
egész sora szokott szőnyegre kerülni. Nem
akarjuk ezeket egyenként megvitatni, csakis
egyikről — mely napjainkban tan a leggya-
koribb — kivanjunk nezetünket kifejtetni. Ez a
fontos kérdés pedig: Férjhez meojan-e az ideg-
essé leány?

Amily miudennapos ez a kérdés, épp
oly nehéz reá megadni a helyes és teljesen
kielégítő választ. Mert az éppenséggel nem al,
amit a nagy közönség különben egész termé-
szetesnek tart, hogy az idegessé leányokra va-
lóságos áldás a férjhezmenés, mivel a házase-
let gyors és biztos gyógyúást hoz ennek a
bajnak. Egeszen más szempontok jönnék te-
kintetbe ilyenkor. Mert a házaselet jó vagy
rossz hatása elsősorban a leány idegbajának
nagyságától függ.

Az a fiatal leány, a kinek idegessége
csak néha napján jelentkező főfájásban, muló
szédülésben és rossz alvasban nyilvánul, —
ha különben erős a fizikuma, bátran mehet
férjhez.

Az idegességgel együtt járó kedélybeli
zavarok nem fognak nagyobb hullámokat ver-
ni a családi élet csendes kikötőjében. Mert
igaz ugyan, hogy már a csekélyfokú idegessé-
gben szenvedő asszonyok is többnyire sze-
szelyesek és ingerlékenyek, az egyik pillanat-

ban örülnek, nevetnek és kacagnak, a másik
ban pedig busulnak, levertek és kedvetlenek.
de másrészt javukra kell írni azt, hogy több-
nyire eleseszűek. gyors gondolkodásuak, sőt
elmések is.

Az ilyen ideges hölgyeknek rendkívül
finom, előkelő az izlésük: amit mások észre
sem vesznek, azt ők már meglátják. Nagyon
könnyen fogják fel a hozzájuk intézett kérdé-
seket, élelatásuk pedig a házaseletet kelle-
messe teszi. Akad köztük akárhány olyan, ki
elmésségével, logikájával s finom tapintatával
bámulaiba ejti környezetét s mit idegességgel
néha elront, azt jóvá teszi egyéb lelki jó tu-
lajdonságával.

De egészen más elbírálás alá esik azon
házasulandó fiatal hölgyek idegessége, kiknél
ez a baj súlyosabb alakban jelentkezik. Van-
nak köztük olyanok, kiknél mindennapi —
a főfájás, a szédülés, folyton almatlanságban
szenvednek, nem esznek, szivdobogás győtri
őket, sőt időnként el is ajánnak. Kedélyhangu-
latuk egyre változik, mint a kaleidoszkop
képei, most örvendenek, nevetnek és kaczag-
nak, majd ismét kétségbeesnek és sirnak. Az
ilyen természetek általában rajongó természete-
lűek: ha valami megtetszik nekik, azt feltét-
lenül birni akarják, ha valami ellenszenves
nekik, azt mindjárt meggyűlölik, szóval csak-
nem mindig a szélsőségek között hullámkodik a
kedélyük. Hirtelen fellobbanó érzésükben
mindenre képesek, csak egyre nem — a le-
mondásra.

Az ilyen lányból ha hitves lesz, az már
persze sokkal kellemetlenebb szeszélyeiben
ugy a férjére, mint egyéb környezetére. Örö-
kösen zaklatja változó hangulataival, nincs
megelőg dve sorsával, könyveinek árja könnyen
megárad és ő szolgaltatja az ugynevezett femme
incomprise nagy kontingenset. Ismere sok
oly férjet, aki azt hiszi, hogy ideges neje csak
egyszerűen makacsságból, vagy daczból köti
egyik vagy másik keréséhez családi életének
boldogságát és nyugalmat, — de ez nagy
tevedés. Az ilyen asszony inkább szerencsét-
len, mint rossz. Sokszor ő maga is belátja,
hogy helytelenül cselekszik és gondolkodik,
küzd is, hogy legyőzze magát, de az idegesség
erősebb a szive es az esze jobb belátásánál.
Az ilyen házasság csak akkor fordulhat jóra,
ha sikerül a nőt kigyógyítani idegességéből,
vagy pedig, ha a férjben van annyi türelem
és odaadá-, önzetlen szeretet és ragaszkodás,
hogy asszonya jó tulajdonságai kedvéért el-
viseli ideges szeszélyeit. De ha ő maga is
hajlik erre a modern bajra, akkor pokolla
vállik a frigy, — melyet a mennyországban
kötöttek.

Van aztán az idegességnek egy olyan
mértéke, mely a fiatal leányt teljesen kizárja
férjhezmenendők sorából. Mikor ideggörccsök-
k n szenved, a legcsekélyebb izgalomra siró-
és nevetőgörcsők jelentkeznek nála és mar-
nem tud önállóan, szabadon gondolkozni,
hanem az ész munkája egy fizikai, beteges
kényszertől függ nála. Az ilyen idegbajosok
nemcsak a kedélyélet szélsőségeinek rabjai,
de mi ennél is rosszabb, a beteges vágyak és
legyőzhetetlen ösztönök egész sorozatának
rabjai. Ilyenek a piromanikusok, akiket ellen-
állhatatlanul vonz a tűz, a pirofobiában szen-
vedők, kik irtóznak a tüztől, a kleptomaniaku-
sok, kiket lopásra visz a belső kéuyszer, az
agorafobia betegek, kik nem mernek szabadon
fekvő tere kimenni.

Nem merem állítani, hogy azok a leányok
kiknél a magasabb fokú idegbaj ilyen alakban
jelentkezik, általában véve ki nem gyógyitha-
tók manájukból és ennél fogva nem valók
arra, hogy férjhez menjenek, mert van akár-
hány olyan eset az orvosi prakszisban, mely
egy alapos gyógykezelés szerencsés eredmé-
nyéről tesz tausságot. De annyit mindenestre
ajánlunk a szülőknek, hogy ne várják a házase-
ságtól a baj gyógyúását, hanem mielőtt
leányuk jövőjét leteszik egy idegen férfiú
kezebe, gondoskodjanak róla, hogy helyre
áljon az egészsége. Mert az a férfiú, ki ilyen
idegbeteg leányt visz feleségül haza, valóban
nagy kereszttel vesz magára és még nem is
az a legnagyobb baj, hogy ő szenved, hanem
hogy az ilyen frigyből származó utódokon

megbosszulja magát a szülők gondtalansága, vagy lelkiismeretlensége és a férj könnyelműsége.

Dr. Nagy Béla.

Tele van a lelkem . . .

Tele van a lelkem bánatos dalokkal
És te rólad szól mind, drága angyalom!
Mindenk sorukban a te szived dobban,
Már nem enyém benne csak a fájdalom;
Mindegyik szavukat lelkem sugja nekem,
S remegő kézzel, hogy papírra vetem,
Jutalmul csókodat ajakamon érzem, —
Te vagy az én Muzsám most is, édesem!

Hogy megismertelek, karcsu termetedről,
Hány dalt összeirtam sóhajtozva én,
Hányszor énekeltem két fényes szemedről,
Hogy nincs oly ragyogó csillag ég ivén!
Hányszor megdanoitam piczi pros szádat,
Pihegő keblednek édes titkait, —
Te adál dalomnak emelkedő szárnyat,
Te voltál, aki az üdv honába vitt!

S mikor enyém lettél, édes feleségem,
Nem kellett epedve gondolnom rád;
Az ölemben ültél átöleltél szepen
S dalaimat csókokkal jutalmazád.
Csókokkal buzdítál, hogy újra aloljak,
S csók volt minden új dalért a jutalom:
Te adál életet mindeme daloknak
S a te szereimedről szól minden dalom!

Te voltál a Muzsám! Szived dobogása
Adta meg a ritmust dalaimba mind;
S most, mikor már fekszel rideg síri ágyba,
Lelked az, ihletet mi ajkamra hint!
Áttör a siron is hű, igaz szerelmed;
S ajkamra ajkad csókjait lehelve,
Két puha karoddal áfonod nyakam;
Megtölti a lelkem bánatos dalokkal,
S míg elmúlásodon szomorun keservegek,
Ugy érzem, hogy szived, szivemen megdobban.

Boldog mosolygással itt ülsz az ölemben, —
S észre sem veszem, hogy egyedül, magam
Vagyok a szobámban, a mely olyan árva,
Mióta elmentél néman, csendesen . . .
S lelkemben hullámozik bus daloknak árja:
Te vagy az én Muzsám most is édesem!

Honthy István.

Szülők a börtönben.

A «Debreczen» tárczája.

Délfelé jár az idő, a fiatal szélmolnár felesége főzi az ebédet a konyhán. Nem nagy ebéd, egy cserépből fő csak, de nincsenek is sokan hozzá: az ember, az asszony s a harmadfélves Jancsi gyerek. Krumplipaprikás fő az edényben s van bele vetve néhány szalonnapdarab is. Már meg is főtt, a menyecske leveszi a tűzről s miközben az ebédhez az asztalt készítené elő, mondja Jancsinak:

— Eredj, Jancsikám, hívd edesapádat ebédelni.

Mikor a gyerek már akkora, hogy nyílik az esze, semmivel sem lehet annyira boldoggá tenni, mint mikor valami munkát rábiznak. Janika is igen boldogan halad ki a házból a szémalomhoz. Nincs messze az a tanyától, alig ötven lépés, de a kiáltás nem ér el odáig, mert a malom munkában van és kattognak a kerekei. A szélmolnár nem akkor dolgozik, a mikor ő akar, hanem mikor a szélnek is kedve van hozzá. Janika odaér, fölhalad a dombon és igen igyekszik, hogy a megbízásnak eleget tehessen. — Már majd a malomajtóg ért, akkor jön erős suhogással az óriás vitorla szárnya a magasból s fejen üti a gyermeket.

Janika holtan, ketté repedt koponyával esik a malomajtó küszöbére.

Dinnyeérés ideje lévén, a dinnyeföldön most szorgoskodni kell, ha pénzt akar belőle valaki látni.

Holnap hetivásár a városban, le kell szedni az erettet, félig érőket körül nézni, itt-ott megforgatni s különösen ügyelni, hogy

az uborka indája át ne folyjon a dinnyébe, mert akkor az uborka lesz dinnyeizű, a dinnye meg uborkaizű.

A szegény zsellér ember, aki árendás tanyából gazdalkodik 5—6 hold bérelt birtokon, feleségestül megy a földre, ami nincs is messze, — alig 10 percnyi a távolság.

Ilyenkor a gyermekek magukra maradnak a tanyán.

Ha csak egy van s még igen apró, azt elszokás vinni. De többet már nem lehet s kell is aki otthon maradjon, hogy a tanya végben legelésző néhány libát őrizze. Így otthon marad a 6 éves Eszter, a 4 éves Jóska, meg a másfél éves Pali. Megvannak egy darabig az udvaron s játszanak a pusztá gyerekek egyszerű játékaival, a madzagra akasztott cernagurigóval, néhány sima kavicsal, amit az apjuk hozott nekik a műtról.

Azután elunják, Eszter a libák után néz, a Jóska gyerek pancsol a kutató (jó szerencse, ha bele nem bukik.) A Palika pedig mászni kezd.

Isten dolgaiba való avatkozás lenne azt kérdezni: miként van az, hogy mindig a veszedelmek felé mászik.

Vagy az árok felé, vagy a semjék felé. Nincs az árokban nagyobb víz, mint két arasznyi magassága, a semjék apró sásai között még akkora sincs.

S Palikát hazatérve keresi az anyja, de senki sem tudja, hogy hol van. Utána mennek szívszorogás között s csakúgyan meg is találják vagy az árokban, vagy a semjék sekely vizében.

Féjjel lefelé, kezét lábát jól kinyújtva fekszik a vízi fűvek között a kis halott.

Folytassam-e tovább apró emberek szomorú történetét? A gyermekét, a kinek derekára tapos a ló, a másikat a kinek felarcát leesi a sertés, a harmadikét, akit a száraz malom kereke tör össze.

Azután a leforrázottak, a dézsába fultak jönnek. Csak az ujságok hírrovatát kell végig nézni s igen sokra akadunk.

Különösen az olyan vidéki heti lapok, amelyek nagyobb tájak híreit ölelik föl, egy számban 3—4 ilyen esetet mondanak el. Rettenetességek köztük.

Utóbb Szabadka szelén a szobába véletlen betévedt csikó marta agyon a bölcsőbeli gyermeket.

Urfeléről ilyesfajta hírek nincsenek. Pedig helyi- és közeli azok között is történhetik olyan véletlenség, amely a gyermek halálával végződik.*

Ezt nem szokás megírni s baj sem igen támad a dologból.

A törvény úgy okoskodik, hogy uri háznál ott van a gyermek mellett a kellő felügyelet, a szülő, a cseléd, a dajka s ha megis történik valami baleset vele, arról igazán nem lehet tenni.

A mint hogy igaz is. Aki gyermekkora csinytevéseire visszaemlékezik, bizonyosan talál olyan időket, amidőn élete Isten kezében forgott, különösen aki vizparton nőtt fel, vagy pusztahelyen, ahol a sok elvadult legelő állat miatt nagyobb a veszedelem. — Pusztán élt gyermekben alig van, akit bika vagy vad ökör meg ne kergetett volna, ló el ne rugott volna, kntya meg ne harapott volna.

A kinek pedig gyermeke van, mind tudja, hogy a kicsinyek életét csak magasságbeli Urunk őrzi.

Megtanul Istenhez térni az istentagadó, mikor arról van szó, hogy ki őrzi meg az apró lilimokat. Hiába ott a legközelebbi elővigyázat, a véletlen mindent meg tud csufolni.

A székről leeső is kitorhetheti a nyakát, sőt mint egy régi humorista mondja, hamarabb tör ki, mint aki a toronyból esik le, mivel hogy hamarabb ér a földre. Paraszt háznál még inkább lehet, de uri háznál már lehetetlenség úgy elzárni a gyufát, hogy ahoz a gyermek ne férhessen, ha róla az volt

* Pl. legközelebb a gr. Hadik család tragikumá. (Korrektor.)

megírva, hogy hozzáférjen. A függöny, mit nehéz rudja al magával ránthat, a mostani bicebóca lábu, képtelen butorok, amikről nemrég mondta a király, hogy szomorú volna, ha ez a divat még sokáig tartana, mind arra leselkedik, hogy mikor zuhanjon a gyermekre, ha az alatta mászkál.

A parasztnál nincs meg ez nincs meg a játékfesték mérge sem, megvan azonban más: a nincsetlenség.

Nem kell hinni, hogy általánosságban ne szeretné a nép gyermekét. De sőt jobban, mint az ur.

A mit a fiatal parasztikus apa megtesz, hogy karján viszi két órai távolságra a gyermekét, nem minden ur tenné meg, mert nem is bírná el a keze. Fölnevelésére igen vágyakozik.

A kisjövendelmű ur sok esetben inkább tartja igának a gyermeket, mert sokba kerül fölnevelése, iskolázása tekintélyes gondokat okoz.

A mint a statisztika bizonyítja is, hogy a népszerűség szaporodása manapság az alsóbb neposztályok által történik.

A nép példabeszéde azt mondja: Olvan a gyerek, mint a pohár. Jó, ha sok van belőle a háznál, mert igen könnyen eltörik. Bizony a legtöbb szegény sorsu helyen több gyerek van a háznál, mint pohár. Kell is neki! Hat éves korában már munkát végez a gyerek, a fogósabb 12 évesre már rá lehet bízni a kocit, surbankó legény korában pedig már egy teljes napszámot képvisel, még akkor is, ha lány.

Nyilvánvaló, hogy itt nemcsak a szülői szeretet, hanem az anyagi érdek is megkivánja, hogy megmaradjon életben a gyermek.

Mégis ezekkel történik a legtöbb baj. Főlemlítendő, hogy a vagyonos gazdánál, a kinek cseledege van, ritkább eset, mint akár az urféléknél. Efajta szomorúságok csak a szegénységnek fordulnak elő a fontebb iratok formájában.

Megtörténik. Oda a gyerekek s kezdődnek a siralom napjai. Jön közbe a rendőri vizsgálat, azután a törvényszéki vizsgálat, azután a vad gondatlanság által okozott emberölés címén. A törvényszék rendszerint kegyelmes, belátja, hogy sok az «enyhítő körülmény» — de azért a paragrafus csak paragrafus s csak kimondatik a király nevében az ítélet, hogy te asszony, meg te ember, gondatlanságok által öltétek meg a gyermeket.

Úlnak is érte néhány napi börtönt, mert tényleg gondatlanság volt, úgy magára hagyni a gyermeket. Azonban kire hagyja, mikor senkije sincsen? Sem gouvernanteot, sem bonnet nem fogadhat hozzá, de még egy akkora cselédet sem, mint az öklöm. Anyi bizonyos, hogy el kell menni a tanyából, fölszedni a paszulyt, mert különben leperog a földre s ha nem megy el a paszulyert, akkor nem tud mit adni enni a gyerekeknek. Ha pedig elmegy, apró magzatait kénytelen magukra hagyni a tanyában. Egyiknél aztán megesis a baba, a másiknál nem. A sors ez. — Kit Isten szava hogy talál el — mondják a kint való fiatalok.

Kit sorsa így ért el, hogy gyermeke elvesztése után annak megölésével is vadoltatik, fásultan áll a törvénytevő emberek elé. Az ember, vagy az asszony, vagy mind a kettő. Természetesen ez idő alatt is magukra vannak odakint a kis zsellértanyában a gyermekek s voltaképp most is történhetnek velük valamely bal-esemény.

Jó azonban az Isten — a törvény elé állítottaknak mindössze az a vigasztalásuk. Hallgatják szózatlan a tárgyalást, felelnek a mikre kérdezik őket és bágyadtan csak akkor rebbeenek össze, a mikor azt mondja az ügyész, hogy ők öltek meg a Janikát, N-hány eszpp köny szokott ilyenkor a szemekből csordulni, melyek egy része Janika emlékének, másrésze tulajdon szegénységüknek szól.

S megkapván azt a néhány napot, ami az enyhítő körülmények tekintetbe vételével reájuk esik, a börtönbe mennek annak fölése végett. Ezidőben odakint magukra maradnak a többi aprószenetek. Jó azonban, mint tudva,

levő, az Isten. Az Őrse nénököt, Teca nénököt, Kata anykát ő teremti a szomszéd tanácsra, kik eljönnek emezzen házba, hozván kenyérket Péterkének, Menyhártkának és gyógyítják a valamit sejtő gyermek szomorúságát ;

— Vásárbau van születek, aprajaim, Mőg lassátok, olyan falovat hoz, hogy fütüülü lesz a farkán.

— Fütüülü ? kérdezi Pétörke, valóságos fütüülü ?

— Az lelköm, az.

Menyhártka, — a csőpp, azon kérdést intézi :

— Janitát is visszahozzák ?

Tecza néno csak szóztalan kifordul a házból.

CSARNOK.

Képzeljük el a többít.

(Jean de la Bréte.)

Franciaából fordította : **dr. Kósa Zsigmondné**
Folytatás.

A gondolat, mennyire kiállhatatlan vagyok elragadtott. Perseus miért nem szólt ellene, miért nem védte álláspontját, miért nem haragszik, ha jelleme van miért nem mutatja ? Egy cseppet se erélyes. Beleült egy kochformába, és ki nem mozdulna a félvilágért ; olyan mint egy tul érett körte, ahova pottyán ott ragad. Olyan mint egy bokor mit a kertész évről évre bizonyos formára nyes, és Isten látja lelkemet, a kerestet mindig valami felesleges haszontalan portékának tartottam. Biztosan azt hiszi, ha formájában csücsülve marad, elháríthatja magáról Don Quichotte lándzsadöféseit. Végre lassankint lecsendesedett kedélyem.

Labainknál kicsi fehér felhők kóvályogtak. Mintha a sziklákból bujánának elő, mint egy titokzatos ós lény, ; mint az gondolat, mely megszületik, bolyong a világon és néhány évszázad múlva maga is csudálkozik, mennyire megvévült ez idő alatt.

— Egészen úgy van — folytattam gondolatomat élő szóval Perseushoz fordulva — előlünk, ismét elő kerül, terjed emelkedik és sülyed — aszerint amint gyengébb vagy erősebb fuvallat készíti a mozgásra.

— Erről a felhőről beszél ?

— Inkább a gondolatról, melynek hü képmása !

— Alakja, változó iránya, könnyen megmagyarázható !

— Mi magyarázható meg, a gondolat vagy a felhő ?

— Talán mindkettő ! Akarja tudni ?

— Megmagyarázza nekem száraz tétel szerint, hogyan van az, hogy e lenge felleg az emberi gondolatot juttatja eszembe ?

— Ez nem — de a felhő magában veve —

Igen érdekes, ő is nevelni akar mint ahogy én javítottam nevelése hibáit. Azt hiszi eszjárásomat tanításával nyugodtabb, szerinte értelmesebb mederbe terelheti.

Sokaig beszélt, mert sokat tud és tanulása nem lepett meg, hiszen apja tudós, Mialatt bátyám elragadtatva vitakozott vele én magam egy más fontos dolgot tisztáztam.

Először, hogy az élet könyörtelenül taglalja, a dolgokat melyek csak akkor szépek ha a képzelet és költészet rózsaszín ködbe burkolja őket. Ha lelkesedésem első hevében lekötöm magam és férjhez megyek ez urhoz, a családások asszony kezomban értek volna utól, végre pedig, hogy minden családásom daczára se lenne belőlem egykedvű úgynevezett szürke asszony, mert nem hagynam családásaimat kedélyemen diadalmaszkodni.

— Meg van elégedve magyarázatommal kisasszony ?

— És mégis óriások — mondam — határozottan óriások, és nincsen Sancho Panza ki e hitelné velem szélmalom voltukat !

Visszatértem szobámba véled társalogtam türelmes papiros. Ez egyetlen igaz barátom ki megért és gondolataim röptét követi. Gondolataim vérteltek, mint Minerva, a ki teljes fegyverzetben pattant ki apja fejéből.

Miért nem nyújtja az élet mindekinek e magasztos képzeletet, mely megaranyozza a legdültebb falakat, hősiességet lát köznapi tényekben, de fel is emel bennünket a magasba, messzire, magasra az élet tava fölé ?

Ha fordítva vesszük a dolgot lehet hogy az érző nemeskeblű ember élte végével árnyakkal viaskodik.

Vajjon ha donjonom egyszer már nem létezik többet, az én fejemet meg dér borítja, fogok e akkor ily keserűen gondolkodni az élet mulandósága felett avagy feltaláltam én is akkora nyugalmamat ?

Mellettem közel, távol, csupa üres fejű, hig velejű embereket látok, kik nagy sávikba burkolóznak, mint a régi római senatorok tógáikba. Istenem mily nevétségesen hiúak az emberek, minő kicsinyek.

Aludjunk sirva, öszetört ábrándjaink romjain, szegény don Quichotte, bizony a rövidebb végét huzzuk mi ketten, ha a való életről van szó. A szélmalom szárnyai eltörték lándzsánkat és Sancho Pansa mikor neaetséges voltunk felett sopánkodik alighanem az igazi bölcs.

— Folyt. köv. —

Hangok a közönség köréből.

Köszönőirat Amerikából.

[Eredetiből magyarra fordítva].

Tek. **Wilhelm Ferenos** gyógyszerész urnak
Neunkirchen. Alsó Ausztria.
New-York 18/V 98.

Jó uram !

1895. november 12-én oly foku rheumatismust kaptam, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hónapig feküdtem egy helyben a nélkül, hogy megmozdulhattam volna. Testsúlyom 175 lbs-ről 130 lbs-re ment vissza, jeleül ama borzasztó fájdalmaknak, melyeken évente átmenem. Kipróbáltam mindenféle gyógymódot, amit valaki csak valaha használt s melyet az orvosok kitaláltak, egészen a villamos török fürdőig, de azért annyira nem érzém magam jobban, hogy legutolsó kezelő orvosom nem akart többé tőlem díjazást elfogadni, miután nem tudott rajtam cseppet sem segíteni. Idők multával találkoztam egy barátommal, ki figyelmeztetett engem a **Wilhelm-féle csusz és köszvényellenes vértisztító theájára** mint ami csalhatatlan szer a rheuma ellen. Én elmondtam neki, hogy mennyi mindent kipróbáltam már s kevésbbé bizom ezen theában is. Ugy tetszik, hogy a sors keze működött abban, hogy én önnök írjak s hogy éreztem, hogy van még ami engem meggyógyít. Meggyőződtem, hogy a mentő szer létezik. Nem tudom szavakban kifejezni ama rettenetes kínokat, melyeket a legutolsó 3 évben átéltem. De most ez nem háborgat többé engem s ezen pillanatban úgy érzem magam, mint aki ujászületet s nem tudok a világnak nagyobb kincsét a **Wilhelm-féle csusz s köszvényellenes vértisztító theájá**l. Kérem önt uram, legyen szives a Wilhelm-féle csusz s köszvény elleni theából nekem 12 csomagot küldeni. Önnök a legfőbb egészséget s hosszú életet kívánva vagyok öszinte tisztelője **Gordon M. Jásos** 179. orchard st. Now-York, Egyesült-Államok. — Kapható minden gyógyszerertarban. Főraktár: **Mihalovits I. gyógyszerésznél Debreczenben.**

A leghatásosabb füvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer : reuma, podagra, köszvény és egyéb végtag fájdalmak ellen. Az a szer már ezer és ezer — még a legkétségbeesettebb — esetben is **gyökeres gyógyulást** hozott és ezért orvosi szaktekintélyek a legmögébb ajánlják. —

Egy nagy üveg ára 1 forint 50 kr.

1 kis üveg 80 kr.
(Utánvétellel 30 krral drágább.)

Valódi állapotban a feltaláló és főraktárosnál **Dr. O. WALDING-nál**

kapható. — **Stuttgarth, Gaisburgstrasse 14.**
Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül-mul minden várakozást.

Kitünő bedörzsölésre való szer.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel hogy **szabóüzletünk kész férfi- és gyermek- ruhaáru osztályát**

felosztatjuk s meglevő nagy készletünket

igen jutányos áron

véglegesen kiáruljuk.

Teljes tisztelettel

SZEDLÁK és VAMOS.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.